

МЕТОДИ АНАЛІЗУ СУЧАСНОГО СТАНУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Марія Попенко, студентка групи ФБС-1-18

Керівник: Вікторія Дмитрієва, к.і.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Фінансове забезпечення функціонування держави, її соціально-економічний розвиток значною мірою обумовлені податковими надходженнями до Державного бюджету України. Проаналізувати зміни в податковій динаміці та структурі дозволяють математичні та графічні методи. Серед методів можуть бути використаними економетричні методи аналізу тенденції, побудови прогнозу; кругові, секторні та лійкові діаграми для дослідження змін в структурі податків.

Згідно офіційної статистики [1] обсяг податкових надходжень з року в рік зростає в грошовому вираженні. Однак, у відсотковому виразі, ця величина може коливатися, про що свідчить діаграма на рис. 1. Зменшення в бюджеті податкових часток в окремі роки пояснюється зростанням обсягу неподаткових надходжень.

Рис. 1. Обсяг податкових надходжень та їх частка в доходах до Державного бюджету України

Проаналізуємо динаміку в структурі податкових надходжень до бюджету у розрізі статей за 2014 та 2019 роки. З цією метою використаємо метод лійкової діаграми. Значну частку в доходах Зведеного бюджету України займає податок на доходи фізичних осіб, який з 33,52% у 2014 р. зріс до 40,23% у 2019 р. Обсяг надходжень з податку на додану вартість у 2019 р. знизився до 12,99% у порівнянні з 2014 р., коли він становив 14,14%. Доходи від акцизних зборів також дещо знизилися (від 12,59% до 10,42%). На рівні 17% залишився податок

на прибуток підприємств. Водночас, надходження від місцевих податків та зборів зросли до 10,74% у 2019 р., тоді як у 2014 р. їх частка в доходах бюджету складала 3,59%. Частка, яку бюджет отримував за рахунок плати за використання природних ресурсів, вдвічі зменшилася (з 14,97% до 7,6%). Інші податки і збори у 2014 р. становили 3,27%, а у 2019 р. – менше 1%. Результати аналізу представлені в лійкових діаграмах в табл. 1.

Таблиця 1. Структура податкових надходжень до Зведеного бюджету України

Податкові надходження	2014 р.	2019 р.
ПДВ	14,14%	12,99%
ПДФО	33,52%	40,23%
Акцизний податок	12,59%	10,42%
Податок на прибуток підприємства	17,92%	17,13%
Місцеві податки і збори	3,59%	10,74%
Плата за використання інших природних ресурсів	14,97%	7,60%
Інші податки і збори	3,27%	1,00%

На зростання обсягу окремих податкових надходжень вплинули детінізація економіки та боротьба із компаніями, які ухиляються від сплати податків. Окрім цього, позитивну роль відіграли процеси децентралізації, що дало можливість територіальним громадам краще контролювати податкові платежі та збори. Проте, існують чинники, які спричиняють недоотримання податкових надходжень до бюджету, серед них відомі: зменшення обсягів виробництва вітчизняних підприємств та їх кількості, що зумовлює скорочення робочих місць; окремі податкові пільги; явища ухилення від сплати податків бізнесовими структурами; нераціональний розподіл податкового навантаження. Діяльність аграрного сектору країни сприяє вагомому наповненню бюджету. Значну частину склали податок на додану вартість (8,259 млн. грн) та податок на дохід з фізичних осіб (7,572 млн. грн) [2].

1. Зведений бюджет України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>
2. Податки-2020: основні зміни для АПК від уряду та парламенту. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/681-podatki-2020-osnovni-zmini-dlya-apk-vid-uryadu-ta-parlamentu>

